

Nařízení proti odlesňování (EUDR) a jeho dopady na podnikatele

Mgr. Anna Cervanová, LL.M.
advokátka / senior associate
ROWAN LEGAL
cervanova@rowan.legal

Mgr. Gabriela Vlachová
advokátní koncipientka / junior lawyer
ROWAN LEGAL
vlachova@rowan.legal

Unijní nařízení proti odlesňování (známé pod zkratkou EUDR), které částečně nabude účinnosti již od prosince tohoto roku, si klade za cíl omezit světové odlesňování způsobované produkcí vybraných komodit a produktů, k jejichž produkci jsou tyto komodity využívány. Tzv. relevantními komoditami jsou skot, kakao, káva, palma olejná, kaučuk, sója a dřevo. Jako příklad relevantního produktu lze uvést novou pneumatiku z kaučuku, dřevěný stůl nebo praženou kávu. Podnikatelům, kteří relevantní produkty uvádějí na unijní trh, obchodují s nimi uvnitř Unie nebo je z Unie vyváží, jsou nařízením stanoveny nové povinnosti, jako je získávání informací o obchodovaných relevantních produktech a provádění náležité péče. V případě porušení povinností se podnikatelé vystavují riziku peněžitých i nepeněžitých sankcí.

Nové povinnosti pro hospodářské subjekty

EUDR stanovuje osobám, které v rámci své obchodní činnosti nakládají s relevantními produkty jako tzv. hospodářské subjekty, množství povinností. Jde mimo jiné o následující:

- Získání informací o relevantních produktech (např. množství, geolokalizace všech pozemků nebo zařízení, ve kterých byly vyprodukovány, a informace o dodavatelích a odběratelích);
- Ověření získaných informací nezávislými třetími osobami (např. certifikačními společnostmi);
- Posouzení rizik za účelem zjištění, zda relevantní produkty způsobují nebo mohou způsobovat globální odlesňování;
- Zmírnění identifikovaných rizik nastavením vnitropodnikových procesů (např. vzorovými postupy řízení, vykazováním a vedením záznamů o interním compliance programu a zřízením nezávislého auditu);
- Předkládání tzv. prohlášení o náležité péči nebo tzv. zjednodušeného prohlášení dotčeným orgánům a jeho následné předání navazujícímu subjektu v dodavatelském řetězci.

Ne všechny uvedené povinnosti se aplikují v plném rozsahu – záleží na velikosti podniku a na zemi původu relevantního produktu či komodity.

Tzv. mikro nebo malé primární hospodářské subjekty budou mj. namísto rozsáhlého prohlášení o náležité péči předkládat zjednodušené prohlášení, a to pouze jednorázově (a za určitých podmínek vůbec).

Z hlediska země původu prováděcí předpisy Evropské komise zavedly tři kategorie zemí: (i) země nízkého rizika, (ii) země středního rizika, a (iii) země vysokého rizika. V případě, že je země původu produktu země nízkoriziková, nebude nutné vykonávat plnou náležitou péči, ale pouze její zjednodušenou variantu. Umístění sídla podnikatele nehraje v tomto případě roli.

Nové povinnosti pro další články v dodavatelském řetězci

Pokud podnikatel vystupuje v předmětné transakci jako obchodník nebo navazující hospodářský subjekt ve smyslu EUDR (tj. obchoduje s již existujícím relevantním produktem na vnitrounijním trhu, nebo produkuje nové relevantní produkty výhradně z relevantních komodit a/nebo produktů, ke kterým již proběhla náležitá péče v předcházejících stupních dodavatelského řetězce), nebude mj. povinen získávat detailní informace o relevantních produktech ani provádět vlastní náležitou péči; postačí pouze evidovat vybrané informace o jeho dodavatelích a odběratelích.

Plánovaná změna rozsahu relevantních produktů

Ke snížení dopadů EUDR na podnikatele by mělo dojít v případě schválení červencového návrhu Evropské komise, kterým se mění rozsah relevantních produktů.

Z působnosti EUDR by měly být zcela vyřazeny některé výrobky, např. dopravníkové a hnací pásy a těsnění z vulkanizovaného kaučuku. Mimo to by mělo dojít ke zúžení věcného rozsahu některých kategorií. Nařízení by tak mohlo oproti původním očekáváním dopadnout na mnohem menší počet subjektů.

Za účelem podpory cirkulární ekonomiky Evropská komise dále přistoupila k vyjmutí použitých výrobků, výrobků tzv. z druhé ruky, odpadu a některých obalů z působnosti EUDR, což nezbyvá než vřele uvítat.

Opačnou stranou mince je navrhované zařazení zcela nových kategorií výrobků do režimu EUDR, přičemž konkrétně půjde mj. o vybrané oleochemické deriváty palmového oleje a některé mýdlové výrobky.

Uvedené změny nebyly nicméně dosud schváleny, finální podoba EUDR proto zůstává i nadále otevřená.

Výkladové nejasnosti

Přípravy na účinnost EUDR byly a v řadě případů i nadále jsou spjaty s výkladovými nejasnostmi, zejména pokud jde o rozsah a obsah jednotlivých povinností vyplývajících z tohoto nařízení. Evropská komise se tyto nejasnosti snaží překlenout prostřednictvím výkladového dokumentu (tzv. FAQs), který je průběžně aktualizován a v současnosti je k dispozici již v páté edici. FAQs dokument přináší v mnoha ohledech vítané zjednodušení – například potvrzuje, že obchodníci a navazující hospodářské subjekty nemusí aktivně posuzovat právní postavení svých dodavatelů v předcházejících stupních dodavatelského řetězce, ani sledovat další tok relevantních produktů na výstupu od daného subjektu. Závěry obsažené v FAQs dokumentu nicméně ne vždy plně korespondují se zněním samotného nařízení, a výklad řady otázek proto i nadále zůstává nejistý.

Co to vše znamená prakticky?

Z uvedeného vyplývá, že EUDR s sebou přináší množství povinností, které musí podnikatelé v rámci své obchodní činnosti implementovat. Připravit se lze zejména následovně:

- Zjistit, zda jsou produkty, se kterými nakládají v rámci své obchodní činnosti, relevantními produkty a zda se na ně tedy EUDR vztahuje;
- Analyzovat dodavatelský řetězec za účelem zjištění svého právního postavení v něm (vč. zjištění toho, z jaké země je relevantní produkt dodáván);
- Pokud jde o hospodářský subjekt - Zajistit, aby nedošlo k fyzickému smíchání relevantních produktů a produktů, na které

se EUDR nevztahuje, při přepravě a během skladování;

- Pokud jde o hospodářský subjekt - Nastavit interní systém náležité péče (zej. postupy řízení, vedení záznamů, vnitropodnikový audit, a určení způsobu získávání a ověřování informací o relevantních produktech); a
- Pokud jde o hospodářský subjekt - Určit odpovědnou osobu, která bude prostřednictvím dedikovaného informačního systému předkládat prohlášení o náležité péči (resp. zjednodušené prohlášení).

Řádná implementace požadavků vyplývajících z EUDR do vnitropodnikové praxe je v současné chvíli klíčová, neboť zima se blíží a s ní i první vlna nových environmentálně laděných povinností podnikatelů.